

Η νέα Γ' Γενικού Λυκείου και το νέο σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Εισαγωγή

Στόχος της προτεινόμενης αναμόρφωσης είναι η αντιμετώπιση σοβαρών προβλημάτων της Γ' τάξης του Γενικού Λυκείου, που οφείλονται κυρίως στη διττή ιδιότητα όσων φοιτούν σε αυτή την τάξη, δηλαδή αφενός του μαθητή Λυκείου και αφετέρου του υποψήφιου φοιτητή Α.Ε.Ι. Αυτή η πραγματικότητα οδήγησε στην αδιαφορία των μαθητών για όσα μαθήματα δεν εμπλέκονται στις πανελλαδικές εξετάσεις, την αντιμετώπιση γενικά του σχολείου ως πάρεργου με αντίστοιχη προσήλωση στην παραπαιδεία, την υποβάθμιση του απολυτηρίου και, βεβαίως, την άσκηση ασφυκτικής καθημερινής πίεσης στους νέους αλλά και στις οικογένειές τους που αναγκάζονται να δαπανούν για κάθε «φουρνιά» υποψηφίων 2,5 δισεκατομμύρια ευρώ για την προετοιμασία προς τις πανελλαδικές.

Η πρόταση του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων αποτελεί παρέμβαση στη δομή και το πρόγραμμα της Γ' Λυκείου, στον τρόπο κτήσης του απολυτηρίου αλλά και στον τρόπο εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στην προοπτική σταδιακής καθιέρωσης της ελεύθερης πρόσβασης. Η πρόταση αυτή διαμορφώθηκε με βάση τη φιλοσοφία της προσέγγισης του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, των προτάσεων που διατυπώθηκαν στη διάρκεια του Εθνικού Διαλόγου για την Παιδεία στην περίοδο 2015-2016, τα πορίσματα των συζητήσεων στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής την ίδια περίοδο, καθώς και μετά από διάλογο με την εκπαιδευτική κοινότητα και διάφορους εκπαιδευτικούς και επιστημονικούς φορείς, ιδιαίτερα μετά τις εξαγγελίες της 3ης Σεπτεμβρίου 2018.

Οι αλλαγές που περιγράφονται παρακάτω εντάσσονται σε ένα γενικότερο σχέδιο ευρείας μεταρρύθμισης της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που θα ενισχύει τον μορφωτικό ρόλο του Λυκείου με ολοκλήρωση της βασικής μόρφωσης στο πλαίσιο της καθιέρωσης της 14χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης αλλά συγχρόνως είναι και στενά συνυφασμένες με τις μεταρρυθμίσεις της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Σκοπός είναι να εξασφαλιστεί για την ελληνική νεολαία μια παιδεία σύγχρονη και ελκυστική που να ανταποκρίνεται στις πολύπλοκες απαιτήσεις μιας σύγχρονης κοινωνίας, τόσο σε απόκτηση γνώσεων όσο και στην καλλιέργεια των αξιών. Στόχος είναι η συγκρότηση ελεύθερων, δημοκρατικών και υπεύθυνων αυριανών πολιτών, αλλά και η ορθή προετοιμασία των αυριανών επιστημόνων, με τρόπο παιδαγωγικά ορθό, με εμβάθυνση στα διάφορα γνωστικά πεδία με ουσιαστική εμπλοκή εκπαιδευτικών και μαθητών μέσα στο σχολείο και όχι αποστήθιση, και με ακόμη μεγαλύτερη μείωση των κοινωνικών και γεωγραφικών ανισοτήτων που υπάρχουν σήμερα.

Ο λόγος που προτάχθηκαν οι αλλαγές στην Γ' Γενικού Λυκείου και στο σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι ότι ο ασφυκτικός εναγκαλισμός της τάξης αυτής από τις πανελλαδικές εξετάσεις ματαιώνει σε μεγάλο βαθμό, παρά τις φιλότιμες προσπάθειες των εκπαιδευτικών, την εκπαιδευτική διαδικασία. Επιπλέον, όπως φαίνεται από τον συνήθη χρόνο έναρξης της προετοιμασίας για τις εξετάσεις, ούτε προηγούμενες τάξεις του Λυκείου είναι απαλλαγμένες από την αγωνία των μαθητών, οι οποίοι ήδη αρχίζουν να σκέπτονται ως υποψήφιοι. Για τον λόγο αυτό είναι απαραίτητο να αντιμετωπιστούν οι παθογένειες των εξετάσεων και η Γ' Λυκείου να αναδι-

οργανωθεί ώστε να αποκτήσει ξεκάθαρο σκοπό και περιεχόμενο και να λειτουργήσει ως ανάχωμα προστασίας της υπόλοιπης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με τελικό στόχο να μπορούν απρόσκοπτα οι νέοι να αποκτήσουν τα αναγκαία για τη ζωή τους εφόδια που η βαθμίδα αυτή έχει να τους προσφέρει. Αν δεν αρχίσουν να αντιμετωπίζονται τα εξαιρετικά σοβαρά προβλήματα και οι παθογένειες της Γ' Λυκείου, οποιαδήποτε αλλαγή στις άλλες τάξεις δεν θα μπορέσει να εδραιωθεί.

Η μείωση των μαθημάτων Γενικής Παιδείας

Το νέο σύστημα μειώνει δραστικά τα μαθήματα Γενικής Παιδείας. Τα μαθήματα Νεοελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας (6 ώρες), Θρησκευτικά (1 ώρα), Φυσική Αγωγή (2 ώρες) και ένα μάθημα επιλογής (2 ώρες) γίνονται υποχρεωτικά για όλους. Ο λόγος αυτής της αλλαγής είναι ότι, παρά τις όποιες φιλότιμες προσπάθειες των εκπαιδευτικών, τα μαθήματα Γενικής Παιδείας προσκρούουν σήμερα στην απόλυτη αδιαφορία των μαθητών. Συνεπώς η μόνη λύση με βάση τα σημερινά δεδομένα είναι να δώσουμε επιτέλους στη Γ' Λυκείου έναν στόχο (και όχι δύο στόχους αντιφατικούς μεταξύ τους), ώστε να ανακτήσει τη λειτουργικότητά της και την αξία της μέσα στο συνολικό σύστημα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Από την άλλη, από το 2020-21, θα εξορθολογιστεί το πρόγραμμα της Α' και Β' Λυκείου και θα καταργηθεί ο διαχωρισμός σε Ομάδες Προσανατολισμού στη Β' Λυκείου, που υποχρεώνει σήμερα τους μαθητές να αποφασίζουν πρόωρα για το επαγγελματικό τους μέλλον. Οι μαθητές πλέον να κάνουν την επιλογή τους με την προαγωγή τους στη Γ' ΓΕΛ, σύμφωνα με τις κλίσεις και τις προτιμήσεις τους.

Ο περιορισμός των μαθημάτων Ομάδων προσανατολισμού

Σήμερα κάθε Ομάδα προσανατολισμού περιλαμβάνει μαθήματα που εξετάζονται στις πανελλαδικές αλλά και μαθήματα που δεν εξετάζονται. Το νέο σύστημα κρατάει μόνο αυτά που εξετάζονται. Έχει έτσι τη δυνατότητα να προσφέρει στους μαθητές/υποψηφίους μια λιτή δομή που τους επιτρέπει να ασχολούνται αποκλειστικά με τα μαθήματα με τα οποία στην πραγματικότητα ασχολούνται λόγω των πανελλαδικών. Και να ασχολούνται περισσότερες ώρες.

Η αύξηση της ύλης

Σε μαθήματα προσανατολισμού στα οποία οι ώρες διδασκαλίας αυξάνονται σημαντικά υπάρχει και σχετική αύξηση της ύλης. Η αύξηση αυτή σε καμία περίπτωση δεν είναι αναλογική. Στην ουσία λοιπόν, αν κάποιος συνυπολογίσει τη μείωση των αντικειμένων με την αύξηση της ύλης, ο τελικός φόρτος του μαθητή/υποψήφιου της Γ' Λυκείου μειώνεται και, το κυριότερο, εστιάζεται σε αυτά που πραγματικά απασχολούν τους μαθητές.

Δηλαδή τα σχολεία προσπαθούν να γίνουν φροντιστήρια;

Σε καμία περίπτωση. Το φροντιστήριο μαθαίνει τον μαθητή/πελάτη πώς να αντιμετωπίσει με επιτυχία τις πανελλαδικές. Αυτή είναι η αποστολή του και την εκπληρώνει λιγότερο ή περισσότερο καλά. Η δουλειά του σχολείου είναι εντελώς διαφορετική. Με πέντε χρόνια δευτεροβάθμιας που έχουν προηγηθεί, ο μαθητής έχει αποκτήσει τη γνώση που χρειάζεται ως μελλοντικός πολίτης, κοινωνός κοινωνίας. Στην Γ' Λυκείου έχει την ευκαιρία να σκεφθεί και να εμβαθύνει πάνω στη γνώση. Όμως ούτε η ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας ούτε η δυνατότητα εμβάθυνσης της γνώ-

σης μπορούν να γίνουν εν κενώ ή γενικά και αφηρημένα. Με το νέο σύστημα δίνεται στον κάθε μαθητή η δυνατότητα να μάθει να εμβαθύνει και να κρίνει τη γνώση και την επιστήμη στα αντικείμενα τα οποία θα τον απασχολήσουν στη συνέχεια της σταδιοδρομίας του.

Οι Ομάδες Προσανατολισμού αλλάζουν

Σήμερα έχουμε τρεις ομάδες Προσανατολισμού και τέσσερα επιστημονικά πεδία. Το νέο σύστημα προτείνει τέσσερις Ομάδες Προσανατολισμού, κάθε μία σε απόλυτη αντιστοιχία με ένα επιστημονικό πεδίο. Φυσικά υπάρχουν Πανεπιστημιακά Τμήματα η πρόσβαση στα οποία μπορεί να γίνει από περισσότερες της μιας Ομάδες Προσανατολισμού, από περισσότερα του ενός επιστημονικά πεδία. Αυτό που καταργείται είναι η δυνατότητα με ένα μάθημα Γενικής Παιδείας να ανοίγει η πρόσβαση σε άλλο επιστημονικό πεδίο. Σήμερα, μόνο το 30% των υποψηφίων σπουδάζει αυτό που θα ήθελε, όπως αυτό αντανακλάται στις προτιμήσεις στα μηχανογραφικά δελτία, με αποτέλεσμα να υπάρχει μεγάλος αριθμός φοιτητών που, καθώς σπουδάζουν κάτι που δεν θέλουν, λιμνάζουν και δεν παίρνουν πτυχίο για πολλά χρόνια. Το νέο σύστημα προτρέπει τους υποψηφίους να κατευθυνθούν στα τμήματα που πραγματικά θέλουν και όχι απλά να «πετύχουν κάπου». Αντίληψη του ΥΠ.Π.Ε.Θ. είναι ότι το σημαντικό δεν είναι να γίνει κάποιος φοιτητής όπου να 'ναι αλλά να σκεφθεί ότι η επιλογή του θα καθορίσει όλη την υπόλοιπη επαγγελματική του ζωή.

Η ενίσχυση της αξίας του απολυτηρίου

Με το νέο σύστημα το απολυτήριο Λυκείου αποκτά τη σοβαρότητα που του αξίζει. Το απολυτήριο έχει σήμερα απαξιωθεί, ακριβώς γιατί θεωρείται μια απλή διαδικαστική υπόθεση. Όμως η απαξίωση αυτή είναι τελικά βλαπτική για τους ίδιους τους μαθητές. Με το απολυτήριο αυτό κάποιος θα αναζητήσουν μια θέση στο Δημόσιο ή και στον ιδιωτικό τομέα. Δεν μπορεί να αποκτάται με τρόπο που το μειώνει ως τίτλο. Σήμερα οι μαθητές εξετάζονται για το απολυτήριο σε τέσσερα μαθήματα, εντελώς διαφορετικά από εκείνα στα οποία θα εξεταστούν αμέσως μετά στις πανελλαδικές. Αυτό σημαίνει διπλή προετοιμασία, εκτός κι αν κάποιος θεωρούν δεδομένο ότι οι μαθητές δε χρειάζεται να προετοιμαστούν για το απολυτήριο, επειδή οι σημερινές εξετάσεις είναι ειδικές. Αν είναι έτσι, ας το πουν ευθέως. Αν ωστόσο η σημασία των απολυτηρίων εξετάσεων δεν αμφισβητείται, με το νέο σχέδιο οι εξετάσεις για το απολυτήριο απλοποιούνται, αφού οι μαθητές θα εξεταστούν **ΣΤΑ ΙΔΙΑ ΑΚΡΙΒΩΣ ΜΑΘΗΜΑΤΑ** τόσο για το απολυτήριο όσο και για τις πανελλαδικές. Συγκεκριμένα:

Για την αναβάθμιση των ενδοσχολικών εξετάσεων, προκρίνεται η λύση της συνεργατικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων, η οποία όχι μόνο δεν αποστερεί από τα σχολεία την αυτονομία τους για τις ενδοσχολικές εξετάσεις, αλλά αποτελεί και ένα πρώτο στάδιο για την εμπέδωση πνεύματος συνεργασίας των σχολικών μονάδων, το οποίο δεν πρέπει να περιοριστεί μόνο στο ζήτημα των εξετάσεων.

Τα σχολεία θα χωριστούν σε ομάδες, ανά Διεύθυνση Εκπαίδευσης. Τα θέματα σε κάθε εξεταζόμενο μάθημα θα προετοιμάζονται από ομάδα διδασκόντων όλων των σχολείων ανά ομάδα και το τελικό διαγώνισμα θα προκύπτει μετά από κλήρωση ομάδας θεμάτων μέσα από ένα μεγαλύτερο πλήθος. Τα θέματα θα στέλνονται ηλεκτρονικά στους μαθητές των σχολείων της συγκεκριμένης

ομάδας στις 10:30 και οι μαθητές θα ξεκινούν στις 11:00 τη δώρη γραπτή εξέταση. Επιτηρητές θα είναι καθηγητές άλλων σχολείων και διαφορετικής ειδικότητας από την ειδικότητα των καθηγητών του εξεταζόμενου μαθήματος. Στα ιδιωτικά σχολεία οι επιτηρητές θα είναι ένας από το Δημόσιο σχολείο και ένας από το ιδιωτικό σχολείο. Τα γραπτά των μαθητών, αφού καλυφθούν τα ονόματα, θα βαθμολογούνται από καθηγητή άλλου σχολείου.

Σε ό,τι αφορά στη διαμόρφωση του βαθμού του απολυτηρίου, με το νέο σύστημα ισχύουν τα εξής:

- Βαθμός προαγωγής παραμένει το 9,5
- Για τα μαθήματα που εξετάζονται και γραπτά, ο Μ.Ο. διαμορφώνεται κατά 60% από τον Μ.Ο. των δύο τετραμήνων και κατά 40% από τον βαθμό της γραπτής απολυτήριας εξέτασης
- Για τα υπόλοιπα μαθήματα, ο βαθμός είναι ο Μ.Ο. των δύο τετραμήνων
- Στη διαμόρφωση του Γενικού Μ.Ο. (τελικού βαθμού) συμμετέχουν ισότιμα όλα τα μαθήματα πλην της Φυσικής Αγωγής.

Εξάλλου, οι απολυτήριες εξετάσεις σε καμία περίπτωση ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ. Εκτός από το ότι τα θέματα θα είναι από εκπαιδευτικούς της περιοχής τους, το σημαντικότερο είναι ότι οι απολυτήριες εξετάσεις δεν είναι ανταγωνιστικές· δεν περνάει όποιος πήρε καλύτερο βαθμό από ανθυποψηφίους του αλλά απλά όποιος πήρε βαθμό απόλυσης (9,5). **Σε επόμενα σχολικά έτη ο βαθμός απολυτηρίου θα συνυπολογίζεται και στη διαμόρφωση του βαθμού πρόσβασης των πανελλαδικών εξετάσεων.**

Με την ενίσχυση της αξιοπιστίας του απολυτηρίου επιτυγχάνεται και η ισότιμη αντιμετώπιση των αποφοίτων των ΓΕΛ στην αγορά εργασίας, αφού είναι προσόν διορισμού μέσω ΑΣΕΠ.

Τι θα γίνει με τα εσπερινά Γενικά Λύκεια;

Σήμερα οι απόφοιτοι των εσπερινών ΓΕΛ έχουν ένα επιπλέον ποσοστό 1% για την εισαγωγή τους στα ΑΕΙ. Για να το εξασφαλίσουν πρέπει να έχουν κάνει συγκεκριμένο χρόνο σε εσπερινά λύκεια (διετία στο παλιό τετραετές, τριετία στο νέο τριετές). Σε διαφορετική περίπτωση, δεν έχουν καν το δικαίωμα να δώσουν πανελλαδικές εξετάσεις ούτε καν με τους αποφοίτους των ημερησίων ΓΕΛ, διότι δεν έχουν την ίδια ύλη. Με το νέο σύστημα, η Δ' Λυκείου τετραετούς και η Γ' Λυκείου τριετούς εσπερινού ΓΕΛ διατηρούν το δικαίωμα του 1%, με τους ίδιους όρους που ισχύει και σήμερα. Το πρόγραμμά τους προσαρμόζεται στα νέα δεδομένα, δηλαδή: 6 ώρες Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία, 1 ώρα Θρησκευτικά και τρία μαθήματα ανά Ομάδα Προσανατολισμού, καθένα με 6 ώρες. Η ύλη θα εξομοιωθεί με εκείνη των ημερησίων λυκείων και όσοι δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για το 1% θα έχουν το δικαίωμα να δώσουν πανελλαδικές εξετάσεις την ίδια χρονιά, μαζί με τους αποφοίτους των ημερησίων ΓΕΛ.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, το νέο πρόγραμμα της Γ' Λυκείου διαμορφώνεται ως εξής:

Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ (σύνολο ωρών 32)	
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ	ΩΡΕΣ
Θρησκευτικά	1

Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία	6
Φυσική Αγωγή	2
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	9

ΕΙΔΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΩΡΕΣ
Οι μαθητές επιλέγουν ένα από τα μαθήματα: Ξένη Γλώσσα (Αγγλικά, Γαλλικά ή Γερμανικά), Ελεύθερο Σχέδιο, Γραμμικό Σχέδιο, Λατινικά.	2

ΟΜΑΔΕΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ (6 ώρες κάθε μάθημα συν 1 ώρα ανά μάθημα για συνεργασία με τον εκπαιδευτικό)							
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		ΘΕΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		ΣΠΟΥΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		ΣΠΟΥΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΠΛΗΡ/ΚΗΣ	
1	Αρχαία Ελληνικά	1	Φυσική	1	Φυσική	1	Μαθηματικά
2	Ιστορία	2	Χημεία	2	Χημεία	2	Α.Ε.Π.Π.
3	Κοινωνιολογία	3	Μαθηματικά	3	Βιολογία	3	Οικονομία

Δ΄ ΤΑΞΗ ΤΕΤΡΑΕΤΟΥΣ ΚΑΙ Γ΄ ΤΑΞΗ ΤΡΙΕΤΟΥΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ (σύνολο ωρών 25)

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ	ΩΡΕΣ
Θρησκευτικά	1
Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία	6
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	7

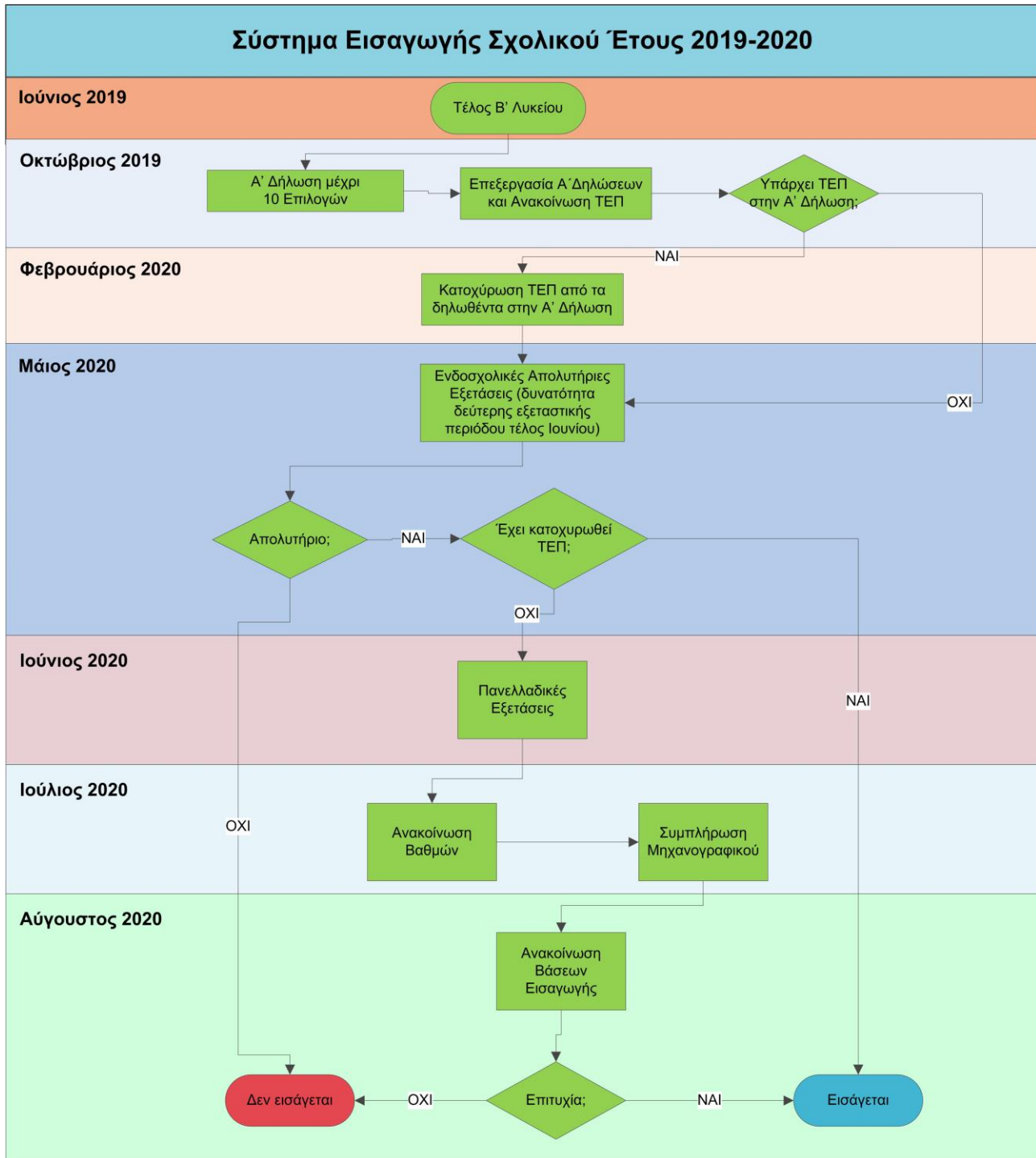
ΟΜΑΔΕΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ (6 ώρες κάθε μάθημα)							
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		ΘΕΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		ΣΠΟΥΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		ΣΠΟΥΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΠΛΗΡ/ΚΗΣ	
1	Αρχαία Ελληνικά	1	Φυσική	1	Φυσική	1	Μαθηματικά
2	Ιστορία	2	Χημεία	2	Χημεία	2	Α.Ε.Π.Π.
3	Κοινωνιολογία	3	Μαθηματικά	3	Βιολογία	3	Οικονομία και Κοινωνία

Η Α΄ δήλωση για τα ΤΕΠ

Με το νέο σύστημα οι υποψήφιοι καλούνται να κάνουν μια πρώτη επιλογή τμημάτων που ονομάζουμε **Α΄ δήλωση**. Πρέπει να είναι σαφές ότι η δήλωση αυτή **ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΚΑΝΕΝΑ ΔΕΣΜΕΥΤΙΚΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ**. Η ιδέα βασίζεται στην αντίληψη ότι, αν ένας υποψήφιος έχει αποφασίσει ότι του αρέσει ένα επάγγελμα που προϋποθέτει Τμήμα ΑΕΙ που δεν έχει υψηλή ζήτηση, δεν έχει κανένα λόγο να υποστεί όλη τη διαδικασία των πανελλαδικών εξετάσεων. Με το νέο σύστημα μπορεί να γνωρίζει πολύ νωρίς ότι εξασφάλισε την εισαγωγή του και ότι δεν έχει να αγωνιά για τίποτε άλλο εκτός από την κτήση του απολυτηρίου του. Αν ωστόσο αλλάξει γνώμη και επιθυμεί να επιδιώξει την εισαγωγή του σε πανεπιστημιακό τμήμα που απαιτεί πανελλαδικές (ΤΠΠΕ), τίποτε απολύτως δεν τον εμποδίζει να κάνει κανονικά τη δήλωσή του τον Μάρτιο, να ακυρώσει την Α΄ δήλωση και να διαγωνιστεί στις πανελλαδικές εξετάσεις. Συνεπώς η Α΄ δήλωση είναι μια επιπλέον δυνατότητα που δε δεσμεύει καθόλου τους υποψηφίους. Αναλυτικά το σύστημα προβλέπει τα εξής:

1. Μετά το πέρας της προθεσμίας για αλλαγή Ομάδας Προσανατολισμού, όλοι οι μαθητές που επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση υποχρεούνται να συμπληρώσουν Α' δήλωση προτίμησης με έως **10 προτιμήσεις Τμημάτων** στα οποία επιθυμούν να φοιτήσουν. Ο αριθμός 10 είναι ενδεικτικός, αλλά τα μοντέλα τα οποία έχει επεξεργαστεί το ΥΠΠΕΘ δείχνουν ότι δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος.
2. Με βάση τις προτιμήσεις των μαθητών και τον αριθμό εισακτέων που θα έχει αποφασιστεί ανά Τμήμα, θα προκύψει ένας αριθμός Τμημάτων για τα οποία ο αριθμός των προτιμήσεων θα είναι μικρότερος από τον αριθμό εισακτέων. **Αυτά τα Τμήματα, στα οποία ο αριθμός των αιτήσεων υπολείπεται των διαθέσιμων θέσεων, ονομάζονται «Τμήματα ελεύθερης πρόσβασης» (ΤΕΠ).**
3. Τα υπόλοιπα Τμήματα, δηλαδή εκείνα **στα οποία ο αριθμός των αιτήσεων υπερβαίνει τις διαθέσιμες θέσεις, ονομάζονται «Τμήματα πρόσβασης μόνο με πανελλαδικές εξετάσεις» (ΤΠΠΕ).**
4. Λίγες μέρες αργότερα, ο μαθητής ενημερώνεται για το ποιες από τις προτιμήσεις του αντιστοιχούν σε ΤΠΠΕ και ποιες σε ΤΕΠ. Από το σύνολο των δηλώσεων θα προκύψουν:
 - (1) Αυτές στις οποίες θα συμπεριλαμβάνεται ένα τουλάχιστον ΤΕΠ και,
 - (2) Αυτές στις οποίες όλα τα Τμήματα είναι ΤΠΠΕ.
5. Οι μαθητές της κατηγορίας (2), θα διαγωνιστούν στις πανελλαδικές για την εισαγωγή τους στην Ανώτατη Εκπαίδευση μιας και από τις προτιμήσεις τους στη Α' δήλωση δεν έχει προκύψει κανένα ΤΕΠ.
6. Μετά τη λήξη του 1ου τετραμήνου, οι μαθητές της κατηγορίας (1) επιβεβαιώνουν αν θα συμμετάσχουν στις πανελλαδικές εξετάσεις ή αν προτιμούν να εισαχθούν σε ένα από τα ΤΕΠ που είχαν συμπεριλάβει στην Α' δήλωση. Η επιβεβαίωση αυτή είναι **οριστική και δεσμευτική**. Συγκεκριμένα, ένας μαθητής που είχε τουλάχιστον ένα ΤΕΠ στην Α' Δήλωση μπορεί:
 - (α) να επιλέξει εισαγωγή σε ΑΕΙ μέσω πανελλαδικών εξετάσεων, χάνοντας το δικαίωμα πρόσβασης σε κάποιο από τα ΤΕΠ που είχε δηλώσει ή,
 - (β) να επιλέξει ένα από τα ΤΕΠ που είχε συμπεριλάβει στην Α' δήλωση, οπότε εισάγεται στο Τμήμα αυτό, με μόνη προϋπόθεση την κτήση του απολυτηρίου της Γ' Λυκείου. Αν για την εισαγωγή στο Τμήμα που επέλεξε προβλέπεται και εξέταση σε ειδικό μάθημα, ο υποψήφιος θα εξεταστεί στο ειδικό αυτό μάθημα μαζί με τους υποψηφίους που εξετάζονται πανελλαδικά.

Το παρακάτω σχήμα απεικονίζει την όλη διαδικασία:

Τονίζεται ότι, μετά την οριστικοποίηση του Φεβρουαρίου δε μπορεί να γίνει καμιά περαιτέρω αλλαγή.

Για τους μαθητές που διάλεξαν να εισαχθούν σε ΤΕΠ χωρίς πανελλαδικές δε θα υπάρχει δυνατότητα μετεγγραφής.

Σημαντικές διευκρινίσεις:

1. Το σύστημα θα εφαρμοστεί για πρώτη φορά για την Γ' Λυκείου του 2019-2020, και οι υποψήφιοι όλων των κατηγοριών θα εισαχθούν σε Τμήματα που θα έχουν τον ελάχιστο αριθμό των 8 μελών Δ.Ε.Π., που εξασφαλίζουν την αυτοδυναμία τους, θα έχουν ανανεωμένο πρόγραμμα σπουδών και θα έχουν την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή.
2. Οι μαθητές που επέλεξαν τις πανελλαδικές, μετά τις εξετάσεις και τη δημοσιοποίηση των βαθμών τους της τελικής επίδοσης, υποχρεούνται τον Ιούλιο του 2020, μετά τις πανελλαδικές, να συμπληρώσουν το μηχανογραφικό και να θέσουν όσες επιλογές Τμημάτων επιθυμούν, ασχέτως του περιεχομένου της Α' δήλωσης και θα εισαχθούν σε αυτά με **βάση τις επιδόσεις τους, όπως ακριβώς ισχύει στο υπάρχον σύστημα εισαγωγής**. Οι απόφοιτοι παλαιότερων ετών συμμετέχουν κανονικά στις πανελλαδικές εξετάσεις όπως και σήμερα.
3. Στα τμήματα που απαιτούν την εξέταση κάποιου ειδικού μαθήματος (ξένες φιλολογίες, τμήματα με σχέδιο, ΤΕΦΑΑ κτλ.) η εξέταση του ειδικού μαθήματος θα γίνεται μόνο σε πανελλαδικές εξετάσεις ανεξαρτήτως αν ο υποψήφιος έχει επιλέξει την εισαγωγή του μέσω ΤΕΠ ή πανελλαδικών εξετάσεων. Συνεπώς αν κάποια από τα εν λόγω τμήματα προκύψει ότι ανήκουν στα ΤΕΠ μετά την Α' δήλωση, οι υποψήφιοι οι οποίοι τα έχουν δηλώσει και θέλουν να εισαχθούν σε αυτά χωρίς πανελλαδικές εξετάσεις, θα έχουν την υποχρέωση να εξετάζονται πανελλαδικά μόνο στα αντίστοιχα ειδικά μαθήματα και να επιτυγχάνουν την ελάχιστη απαιτούμενη επίδοση, ώστε να εξασφαλίσουν την είσοδό τους στα εν λόγω τμήματα με το απολυτήριό τους.

Ακολουθεί συγκριτικός πίνακας μεταξύ όσων σήμερα ισχύουν και των αλλαγών που προτείνονται:

Διαφορές της νέας Γ' Γενικού Λυκείου από τη σημερινή	
2018	2020
Ωρολόγιο Πρόγραμμα Γ' Ημερησίου ΓΕΛ	
3 Ομάδες Προσανατολισμού – 4 Επιστημονικά Πεδία	4 Ομάδες Προσανατολισμού – 4 Επιστημονικά Πεδία
15 ώρες μαθήματα Ομάδας Προσανατολισμού 15 ώρες μαθήματα Γενικής Παιδείας 2 ώρες μάθημα επιλογής. Σύνολο: 32 ώρες	18 ώρες (3 μαθήματα από 6 ώρες εβδομαδιαίως έκαστο) πανελλαδικώς εξεταζόμενα μαθήματα Ομάδας Προσανατολισμού. 3 ώρες συνεργασίας καθηγητών-μαθητών (από 1 ώρα για κάθε μάθημα της Ομάδας Προσανατολισμού) 9 ώρες μαθήματα Γενικής Παιδείας, εκ των οποίων 6 ώρες ΝΕ Γλώσσα και Γραμματεία (πανελλαδικώς εξεταζόμενο) 2 ώρες Μάθημα Επιλογής Σύνολο: 32 ώρες
Ωρολόγιο Πρόγραμμα Δ' τετραετούς και Γ' τριετούς Εσπερινού ΓΕΛ	
3 Ομάδες Προσανατολισμού – 4 Επιστημονικά Πεδία	4 Ομάδες Προσανατολισμού – 4 Επιστημονικά Πεδία
15 ώρες μαθήματα Ομάδας Προσανατολισμού 10 ώρες μαθήματα Γενικής Παιδείας Σύνολο: 25 ώρες	18 ώρες (3 μαθήματα από 6 ώρες εβδομαδιαίως έκαστο) πανελλαδικώς εξεταζόμενα μαθήματα Ομάδας Προσανατολισμού. 7 ώρες μαθήματα Γενικής Παιδείας, εκ των

	<p>οποίων 6 ώρες ΝΕ Γλώσσα και Γραμματεία (πανελλαδικώς εξεταζόμενο)</p> <p>Σύνολο: 25 ώρες</p>
Απολυτήριες Εξετάσεις	
Σε 4 μαθήματα Γενικής Παιδείας	Σε 4 μαθήματα: 3 μαθήματα της Ομάδας Προσανατολισμού και το μάθημα ΝΕ Γλώσσα και Γραμματεία
Θέματα από τους καθηγητές του σχολείου	Θέματα από καθηγητές της Ομάδας Σχολείων
Επιτήρηση και από καθηγητές ειδικότητας του εξεταζόμενου μαθήματος	Επιτήρηση από καθηγητές άλλων σχολείων διαφορετικής ειδικότητας από του εξεταζόμενου μαθήματος
Βαθμολόγηση από καθηγητή του σχολείου	Βαθμολόγηση από καθηγητές της Ομάδας Σχολείων εκτός του σχολείου
Εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	
Είναι δυνατή η εισαγωγή σε Τμήματα ανάλογα με τον συνδυασμό Ομάδας Προσανατολισμού, εξεταζόμενων μαθημάτων και Επιστημονικού Πεδίου. Ο υποψήφιος μπορεί να επιλέξει δύο Επιστημονικά Πεδία, αν εξεταστεί σε 5 ^ο μάθημα.	Είναι δυνατή η εισαγωγή μόνο στα Τμήματα του Επιστημονικού Πεδίου που αντιστοιχεί στην Ομάδα Προσανατολισμού.
Με πανελλαδικές εξετάσεις τόσο σε μαθήματα Ομάδας Προσανατολισμού όσο και σε μαθήματα Γενικής Παιδείας	Με πανελλαδικές εξετάσεις μόνο στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας και στα 3 μαθήματα της Ομάδας Προσανατολισμού
Το απολυτήριο προϋποτίθεται αλλά δεν συνηυπολογίζεται.	<u>Τμήματα με πρόσβαση μόνο από πανελλαδικές εξετάσεις (ΤΠΠΕ)</u> : το απολυτήριο προϋποτίθεται αλλά δεν συνηυπολογίζεται, για το πρώτο έτος εφαρμογής. <u>Τμήματα Ελεύθερης Πρόσβασης (ΤΕΠ)</u> : Σε περίπτωση πρόσβασης χωρίς πανελλαδικές εξετάσεις, η κτήση του απολυτηρίου είναι το μοναδικό προαπαιτούμενο.

Συμπερασματικά

Με την περιγραφή αυτή των επικείμενων αλλαγών, γίνεται φανερό η προσπάθεια να γίνουν σταθερά βήματα αντιμετώπισης όλων των παθογενειών που σήμερα ταλανίζουν τόσο τους εκπαιδευτικούς όσο και τους μαθητές/υποψήφιους και τις οικογένειές τους. Στόχος παραμένει να δοθεί στους μαθητές η δυνατότητα αφενός να λάβουν ουσιαστική παιδεία και αφετέρου να προετοιμαστούν επαρκώς και με τρόπο παιδαγωγικά αποδεκτό για την εισαγωγή τους στα ΑΕΙ μέσα στο σχολείο, με περιορισμό των οικονομικών βαρών της παραπαιδείας, να αποκτήσουν ένα αναβαθμισμένο αξιόπιστο απολυτήριο με αξιοκρατικό αντίκρισμα στην αγορά εργασίας και, ενδεχομένως, να εισαχθούν με ελεύθερη πρόσβαση στο Τμήμα της προτίμησής τους χωρίς εξετάσεις, εφόσον το επιθυμούν. Το σχέδιο αυτό αποτελεί την αρχή για μια ευρύτερη αναμόρφωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που θα επιτελεστεί σταδιακά, χωρίς αναταράξεις για τη σχολική κοινότητα, πάντα με γνώμονα το συμφέρον των παιδιών.